

TÜRKİYE'NİN DIŞ BORCU

Hazine Müsteşarlığı, 2008 yılına ilişkin Kamu Borç Yönetimi Raporu'nu web sitesinde kamuoyuna açıklamıştır.¹ Rapora göre, 2003 ile 2008 Haziran ayı arasında Hazine 19.7 milyar dolar dış borçlanma yapmıştır. Bu borçlanmanın, yüzde 43'ü uluslararası kuruluşlardan sağlanan kredi, yüzde 36'sı ticari kredi, yüzde 14'ü ihracat kredisi ve yüzde 7'si hükümet kredisidir.

Rapora göre, 2007 yılı sonu itibariyle 133,3 milyar dolar olan Türkiye'nin net dış borç stoku 2008 Mart ayı sonu itibariyle yüzde 8,5 artarak 144,7 milyar dolara yükselmiştir. Toplam dış borç stoku ise, Mart sonu itibariyle 262,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE NET DIŞ BORÇ STOKU						
Milyon ABD Doları	2003	2004	2005	2006	2007	2008 Ç1
I- Dış Borç Stoku, Bankacılık Sektörü Hariç (A-a-b)	106.184	118.295	122.841	147.386	183.380	196.007
A. Toplam Dış Borç Stoku	144,145	160,646	168,474	205,265	247,094	262,934
a. TCMB (-)	24,373	21,410	15,425	15,678	15,801	16,590
b. Bankalar (-)	13,588	20,941	30,207	42,202	47,912	50,338
II-Bankacılık/Parasal Sektör Net Dış Varlıkları (1)	9.918	15.628	24.508	39.411	50.014	51.313
A.Parasal Yetkili ve Mevduat Bankaları (2)	11,078	17,097	25,906	41,063	53,106	54,665
B.Katılım Bankaları ve Yatırım Kalkınma Bankaları	-1,161	-1,469	-1,398	-1,652	-3,092	-3,352
III- NET DIŞ BORÇ STOKU (II)	96.266	102.668	98.334	107.975	133.366	144.694
NET DIŞ BORÇ STOKU/GSYH (%)	31,6%	26,3%	20,4%	20,5%	20,2%	
Bilgi için:						
GSYH (ABD Doları)	304,901	390,387	481,497	526,429	658,786	
Dönem Sonu ABD Doları Alış Kuru	1,3958	1,3421	1,3418	1,4056	1,1647	1,2765

Oldukça kapsamlı bir şekilde hazırlanmış olan raporda yer alan "Dış Borçlanma" bölümünde aşağıdaki konular ön plana çıkmaktadır.

Program FinansmanıIMF'den Sağlanan Program Finansmanı

2007 yılında IMF'den 2.248 milyon SDR tutarında kredi kullanımı öngörülmüş olup; 6. gözden geçirme çalışmalarının tamamlanması ile 749,5 milyon SDR tutarında kaynak kullanımı yapılmıştır. 2007 yılında 3.373 milyon SDR'lik bölümü anapara ve 368 milyon SDR'lik bölümü de faiz geri ödemesi olmak üzere, toplam 3.741 milyon SDR tutarında borç servisi yapılmıştır. Faiz hariç net geri ödeme ise 2.624 milyon SDR olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılı sonu itibarıyla, IMF'ye olan borç stoku 4.530 milyon SDR'dir.

2008 yılında Haziran ayı sonu itibariyle IMF'den 2.248 milyon SDR tutarında kaynak kullanımı yapılmış olup, 615 milyon SDR tutarında anapara geri ödemesi ve 112 milyon SDR tutarında faiz ödemesi gerçekleştirilmiştir. 2008 yılının tamamında 1.244 milyon SDR'lik anapara geri ödemesi yapılması öngörülmektedir.

¹ Hazine Müsteşarlığı, Kamu Borç Yönetimi Raporu, Erişim:

<http://www.hazine.gov.tr/irj/go/km/docs/documents/Hazine%20Web/Arastirma%20Yayin/S%c3%bcrceli%20Yay%c4%b1nlar/Kamu%20Bor%c3%a7%20Yonetimi%20Raporu/KBYR%202008.pdf> (07.08.2008)

Uluslararası Para Fonundan Sağlanan Net Finansman (1)

Million SDR	2003	2004	2005	2006	2007	2008 Haziran	Toplam
I. Kullanım	1.191	794	1.666	1.999	749	2.248	30.093
II. Borç Servisi	1.863	3.805	5.910	5.635	3.741	727	28.537
Anapara	1.224	3.158	5.267	5.092	3.373	615	24.579
Faiz	639	647	644	543	368	112	3.959
III. Net Kullanım (I-II)	-672	-3.011	-4.245	-3.637	-2.992	1.522	1.556
IV. Faiz Hariç Net Kullanım	-33	-2.364	-3.601	-3.094	-2.624	1.634	5.515
V. IMF Borç Stoku (dönem sonu)	16.213	13.848	10.247	7.154	4.530	6.164	
Million ABD Doları (2)	2003	2004	2005	2006	2007	2008 Haziran	Toplam
I. Kullanım	1.770	1.233	2.380	3.007	1.184	3.673	49.161
II. Borç Servisi	12.768	5.909	8.447	8.478	5.912	1.187	46.619
Anapara	1.819	4.905	7.527	7.661	5.331	1.004	40.152
Faiz	949	1.005	920	817	581	183	6.467
III. Net Kullanım (I-II)	-998	-4.677	-6.067	-5.471	-4.727	2.486	2.542
IV. Faiz Hariç Net Kullanım	-49	-3.672	-5.147	-4.654	-4.146	2.669	9.009
V. IMF Borç Stoku (dönem sonu)	24.092	21.507	14.646	10.762	7.158	10.069	

Dünya Bankası'ndan Sağlanan Program Finansmanı

2007 yılında Dünya Bankası'ndan, rekabet ve istihdamın artırılmasına yönelik reformların desteklenmesi amacıyla 367,3 milyon Avro (yaklaşık 500 milyon ABD doları) tutarında Rekabet ve İstihdam Amaçlı Kalkınma Politikası Kredisi (CEDPL) sağlanmış ve bahse konu tutar 20 Temmuz 2007 tarihinde hazine hesaplarına girmiştir.

Uluslararası Sermaye Piyasalarından Sağlanan Program Finansmanı

2007 yılı finansman programında uluslararası sermaye piyasalarından tahvil ihraçları yoluyla yaklaşık 5.500 milyon ABD doları tutarında kaynak temin edilmesi öngörülmüş olup, yıl sonundaki toplam tahvil ihracı miktarı yaklaşık 4.600 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

2007 yılı Şubat ayında 1.250 milyon Avro tutarında bir tahvil ihracı gerçekleştirilmiştir. Bu ihraç, Avro cinsinden tahviller arasında bir defada ihraç edilen en yüksek tutarlı ihraç olmuştur. Ayrıca bu ihraç ile Avro cinsinden tahvillerimiz arasında en uzun vade (2019) ulaşılmıştır.

2008 yılı finansman programında da uluslararası sermaye piyasalarından tahvil ihracı yolu ile yaklaşık 5.500 milyon ABD doları tutarında kaynak temin edilmesi öngörülmektedir. Yılın ilk yarısında yapılan ihraçlar ile piyasadaki toplamda 2.500 milyon ABD doları tutarında kaynak temini gerçekleştirilmiştir.

2008 yılı Mart ayında gerçekleştirilen 2038 vadeli tahvil ihracı ile, mevcut tahviller arasındaki en uzun vadeye (30 yıl) ulaşılmış bulunmaktadır. Ancak Rapora göre, uluslararası tahvil ihraçları bazında ödenen risk primleri, 2007 yılı ikinci yarısından itibaren piyasalarda yaşanan dalgalanmaya bağlı olarak artış göstermiştir.

*Proje Finansmanı**Hükümetler, Ticari Bakanlar, İhracat Kuruluşları ve Uluslararası Kuruluşlardan Sağlanan Proje Finansmanı*

2007 yılı sonu itibarıyla 27 adet kamu projesinin finansmanı amacıyla 33 adet kredi anlaşması imzalanmış olup, söz konusu anlaşmalar ile toplam 5.645 milyon ABD doları karşılığı dış finansman temin edilmiştir. Bu tutarın yüzde 44'ü enerji sektörü projelerinin, yüzde 39'u ulaştırma

sektörü projelerinin, yüzde 12'si KOBİ'lerin, yüzde 4'ü ise sulama projelerinin finansman ihtiyacının karşılanması için sağlanmıştır. 2007 yılında temin edilen kredilerin yüzde 84'ü tahsisli, yüzde 16'sı ise garantili olarak sağlanmıştır.

2007 yılında sağlanan kredilerin vadelerinin ağırlıklı ortalaması 15,5 yıl, geri ödemesiz dönemlerinin ağırlıklı ortalaması ise 5,2 yıldır. Söz konusu kredilerin ortalama vadesinin ağırlıklı ortalaması ise 10,6 yıldır.

2007 yılı içinde sağlanan kredilerin yüzde 47'si ticari kredi, yüzde 28'i uluslararası kuruluşlardan sağlanan kredi ve geriye kalan yüzde 25'i ise ihracat kredisidir.

Proje finansmanında dikkat çekici bir gelişmede uluslararası kuruluşlardan sağlanan kredilerin payının önemli ölçüde artmış olmasıdır. 2003-2007 yılları arasında uluslararası kuruluşlardan sağlanan krediler toplam kredilerin yüzde 43'üne tekabül etmektedir. Önümüzdeki dönemde de proje finansmanında uluslararası kuruluşlardan sağlanacak kredilere öncelik verilmeye devam edilecektir.

2003-2007 Yılları Arasında Sağlanan Kredilerin Kaynaklarına Göre Dağılımı

	Milyon ABD Doları					
	2003	2004	2005	2006	2007	Toplam
Hükümet Kredisi	0	25	999	255	0	1.279
Ticari Kredi	840	1.428	567	1.634	2.651	7.120
İhracat Kredi	665	60	303	321	1.439	2.788
Uluslararası Kuruluşlar	469	1.663	2.228	2.571	1.556	8.487
Toplam	1.974	3.176	4.097	4.781	5.646	19.674

2003-2007 Yılları Arası Sağlanan Kredilerin Kaynaklarına Göre Dağılımı

	(%)					
	2003	2004	2005	2006	2007	Toplam
Hükümet Kredisi	0,0	1,0	24,0	5,0	0,0	7,0
Ticari Kredi	43,0	45,0	14,0	34,0	47,0	36,0
İhracat Kredi	34,0	2,0	7,0	7,0	25,0	14,0
Uluslararası Kuruluşlar	24,0	52,0	55,0	54,0	28,0	43,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Turkey's Foreign Debt

Turkish Treasury's Public Debt Management Report was released. According to the Report, Turkey's foreign debt stock increased to 144,7 billion dollars by March 2008.

On the other hand, total foreign debt stocks were realized as 262,9 billion dollars.

Turkish Treasury's Public Debt Report was prepared comprehensively. It is possible to access the report via the main web portal of the Turkish Treasury: <http://www.treasury.gov.tr>

